

KLIIMAMINISTEERIUM

Riigikantselei

Teie 26.05.2026 nr 2-5/26-01087

Meie 15.06.2026 nr 1-5/26/2080-2

Ettepanek Vabariigi Valitsuse seisukoha kujundamiseks ehitusseadustiku ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (923 SE) kohta

Eelnõu eesmärk on soodustada regenereeriva vesiviljeluse arengut, vabastades vetika- ja karbikasvatuse ajutiselt hoonestustasu maksmisest.

Vetikate ja karpide kasvatamine meres aitab vähendada eutrofeerumist, eemaldades merekeskkonnast lämmastikku ja fosforit. Karbikasvatuse kaudu on võimalik eemaldada 1 km² merealalt hinnanguliselt umbes 35 tonni lämmastikku ja 2,7 tonni fosforit aastas ning vetikafarm võib eemaldada umbes 4,3 tonni lämmastikku ja 2,2 tonni fosforit ruutkilomeetri kohta aastas¹. Kuna Eesti mereala eutrofeerumine on oluline keskkonnaprobleem, on Kliimaministeerium otsinud võimalusi vetika- ja karbikasvatuse arendamise soodustamiseks, et leida mudel, mis oleks toimiv nii keskkonnakaitsemeetmena kui ka kasumliku äritegevusena. Paraku näitab analüüs, et tänaste tehnoloogiliste võtete juures on selline tegevus ärilises mõttes kahjumlik².

Kehtiv ehitusseadustik käsitleb hoonestustasu kui riigi maa või veeala kasutamise eest makstavat tasu, mille eesmärk on kompenseerida avaliku vara kasutamist eraotstarbel. Riigikogu algatatud seaduseelnõu 923 SE, mis vabastaks vetika- ja karbikasvatuse ajutiselt hoonestustasu maksmisest, võimaldaks sisuliselt regenereeriva vesiviljeluse katsetamist meres ja annaks sellega võimaluse proovida uue, keskkonnale kasuliku ettevõtlussuuna arendamist Eestis.

Eelnõu seletuskirjast nähtub, et sellise erisuse tegemine on sisult riigiabi andmine, milleks on vaja taotleda riigiabi luba Euroopa Komisjonilt ja loast lähtuvalt eelnõu vajaduse korral täiendada. Seoses sellega teeb Kliimaministeerium ettepaneku eelnõu menetlemise käigus vajadusel eelnõud täiendada lisades eelnõusse võimalus vabastada sektor hoonestustasust vähese tähtsusega abi ülemmäära ulatuses vastavalt Euroopa Komisjoni määrusele (EL) nr 717/2014 juhuks, kui Euroopa Komisjoni otsus riigiabi loa kohta on negatiivne või ebasoodsate tingimustega. Nimetatud

¹ Karbikasvatuse ja vetikafarmi hinnanguline toitainete eemaldamise mõju merekeskkonnast, Tartu Ülikool, 2019.

² Analüüs vetika- ja karbikasvatuse majandusliku tasuvuse kohta tänaste tehnoloogiliste võtete juures, OÜ Consultare, 2023.

määruse kohaselt on vähese tähtsusega abi piirmäär kalandus- ja vesiviljelussektoris 40 tuhat eurot ettevõtja kohta jooksva ja kahe eelneva aasta jooksul.

Eelnevale tuginedes teeb Kliimaministeerium ettepaneku, et Vabariigi Valitsus toetaks eelnõu 923 SE, arvestades selle potentsiaalset positiivset mõju merekeskkonna seisundile ja regenereeriva vesiviljeluse arengule, kuid peaks vajalikuks täiendada eelnõu selliselt, et hoonestustasust vabastamise kohaldamine oleks kooskõlas Euroopa Liidu riigiabi reeglitega, sealhulgas võimaldades vajaduse korral vähese tähtsusega abi kohaldamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kuldar Leis
taristuminister

Koopia:Rahandusministeerium

Karin Kroon, 626 2865
karin.kroon@kliimaministeerium.ee